

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hidutca 32.

H I R D E T É S I D I J

Arszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megyénk pénzügyintézetei s az új takarékpénztár.

A múlt hó 29-én megalakult a vármegyei takarékpénztár s működését 1892. január 1-én kezdi meg.

Eddigi pénzügyintézeteink legrégebbje a Kisegítő-pénztár, a hatvanas években mondhatni egy krajczár befizetése nélkül alakult.

Össze állott 20 pénzes ember, s kötelezte magát azon esetre, ha a szükség úgy hozná magával 100 frt alap-tőkét egyen-egyen befizetni. Csak 20 év múlva változott a szövetkezeti minőségéből takarékpénztárrá. Ma százazreket forgat.

Ezt követte a Tordai takarékpénztár, mely már befizetett részvényekre alapult, s ma nagyobb forgalommal bír, mint a nálánál öregebb testvér a Kisegítő.

Következett 1878-ban a Népbank, mely 10 kros betétekre épült, s csak a 80-as évek közepén változott át szövetkezetté, mintegy 12,000 forint o. é. tőkével, s 25 frtos részvényei ma is vásárolhatók.

Az „Ariesana“ már bizonyos nemzeti-segi segélyre számítva alakult 1889-ben és szintén élénk forgalomnak örvend.

Nem célunk az egyes takarékpénztárak forgalmát összehasonlítani, habár azok alaptökéit és ügyforgalmát egybevetni érdekes volna. Ezt jobb lesz akkorra hagyni, mikor az évi zárlatot kimutatják, csak annyit említünk meg, hogy egyik sem indult nagy tőkével, s daczára annak, mindenik fényes eredményt ért el.

Hát ez nagyon természetes, mert a pénznek az a természete, hogy jól kezelve 20 év alatt 5%-kal megkétszereződik. És az sem ritka dolog, hogy a gyufával kezdő üzletember elvégre milliókat forgat.

De hogy aztán az a sok pénz, mely a pénzügyintézetek zsebébe kerül, káros-e a nagy közönségre: ez más kérdés.

Az tény, hogy a könnyű pénzhez jutás egy üzletembernek megfizethetetlen előny. Csak az volt a baj, hogy igenis könnyen lehetett felvenni, de annál nehezebb most visszafizetni. Ugy hisszük, nem állítunk valótlanul, hogy akad olyan kölcsönvevő, ki ugyanazon tőkét már 20 év óta kamatozza 10—12 perczenttel, tehát kétszer is visszafizette már a kölcsönadó takarékpénztárnak, s az adósság mégis áll kemé-

nyen mint a Labarintus hegye, vagy a Torda-hasadék kősziklája.

Hogy ezen állapot mily nagyon hátrányos közgazdaságunkra, sajnosan érezzük mindnyaján, de vigasztaljuk magunkat azzal, hogy ez másutt is csak így van.

Nem célunk állást foglalni egyik pénzügyintézet mellett sem, mert végeredményében mindeniknek nyereszkesedés a célja. Épp ily szempontból tekinthetjük az új vármegyei takarékpénztárt is, melynek, hogy egyelőre tulságos nagy forgalma legyen, alig lesz remélhető. A székvárosban levő négy pénzügyintézet mellett ott van Toroczkón és Maros-Ludason még két ilyen takarékpénztár, melyek szintén kínálják pénzüket, s hogy mikép állunk pénzforgalom és hitel dolgában, élénken jelzi az, hogy ma a Takarékpénztárban 40,000, a Kisegítőben 15,000 és Népbankban 6000 forint készpénz vár a kölcsönvevőkre. A többiekben is több-kevesebb készpénz hever.

Ily viszonyok közt alakul meg a Torda-Aranyosvármegyei takarékpénztár mely ezer drb. teljesen befizetett, névre szóló 100 forintos részvényen alapszik, tehát a legnagyobb tőkével kezdi.

A gyűlés lefolyásáról alább részle-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA

Tordai Erzsi.

Én nem hiszem, hogy városunk intelligens közönsége közül egy is, ki a folyó hó 1-én lefolyt szavallati estélyen jelen volt, a mi Tordai Erzsink szavallati művészete kellemes benyomását míg él, el tudná felejteni.

Megnyerő jelenség, szelid szép leány, kit a közönség első kilépésekor is tapsviharral fogad. Aztán majd sirásra, majd névetésre hangolva hallgatóit, ragadja magával művészete magaslatára, addig éppen, a meddig neki tetszik.

Annyi áll, hogy nem ok nélkül szerették meg a németek, s ha tették meg kell adnunk, hogy van izlésök a sógoroknak.

De hogy az eseményeket elől kezdjem, úgy történt, hogy néhány jókedvű fiatal ember elhatározta, miszerint Tordai Erzsit fogadnunk kell. És nálunk érzék van az efféléhez, s a mi több, ügyesen ki is tudják vinni eszméjüket. Az életrealóbbat maguk közül felszalasztották nagy titokban a fővárosba, Budapestre, ki ott megvásárolt egy gyönyörű szép ezüst-koszorút, mely ugyan csak 100 frt volt, de oda nem adták volna senki ezerforintjáért, legfőképpen azért, mert az idő rövid volt, és Tordai Erzsi már repülőben volt hozzánk.

Ki volt téve a Sipos Béla diszes kirakatába, jártunk is oda seregesen, de annál inkább gyönyörködtünk magában a szép művésznőben, midőn viruló színben november hó 30-án hozzánk megérkezett.

Az állomásnál tisztelői várták, s csak hamar befutotta a várost a hír, hogy itt van. Jegyet már azelőtt 8 nappal nem lehetett kapni az előadásra, mind elkaptokták volt. Jó Nagy B. tanár, bár két anyóst ért meg, nem veszedett életében annyit, mint a mennyi heves támadás érte a miatt, hogy miért nincs több jegy . . . Hét órakor este már begyűlt a városi nagyterembe városunk színe-java. A vidékről is sokan voltak.

Végre tapsok közt megjelent a művésznő, s Nesselfeld Miklós városi főjegyző lelkes szavakban üdvözölte őtet itthon.

A mi Erzsikénk meghatóttan fogadta a magasztaló beszédet, s szerényen fejezte ki, hogy a tanusított rokonszenvet csak ezután fogja megérdemelni.

Ezután a dalkör adott elé Adorján Domokos vezetése mellett egy sikerült darabot, de hát a közönség figyelme ma nem az övék volt. Elsőnek hallottuk tőle előadva Petőfi örökszép „Szülőföldemen“ című költeményét: Itt születtem én ezen a tájon . . . kezdte, s a hallgatóknak köny gyűlt a szemében, mert átérezte velünk együtt, hogy itthon van és hogy „Husz esztendő . . . az idő hogy eljár . . . Cserebogár, sárgacserebogár! . . . Jött aztán utána a műsor többi része, Agótha kisasszony. Éji látogatás. A gyermek és szivárvány. Heten vagyunk. Ha volnék kis madár . . . És mindezen költemények előadása alatt a szerint a mint vig, vagy szomorú tartalmuk volt, szorult el a hallgatók szíve, vagy tért vissza az arcokra a mosoly.

Tapintatosan volt rendezve, hogy az

ekkor bekövetkezett szünet alkalmával jelent meg az emelvényen egy küldöttség, mely a Nagy Olivér megyei aljegyző szívélyes üdvözléte után átnyújtotta az ezüst-koszorút, melyen „Tordai G. Erzsinek emlékül, 1891. decz. 1-én. Tordai tisztelői“ van rávésve művészi kivitellel. Nekem úgy tetszett, az egész jelenet, mintha egy hazatért testvért tisztelnének meg a szerető rokonok, ki ismeretlenül távozott el az idegenbe és ott babért érdemelve ki, vissza jött haza, övéi közé.

Aztán átvette könnyes szemekkel az ezüst-koszorút, s folytatva előadását, szavalva Petőfi Arany Laccinak, „A fülemile, Haide. Az árva leány. Megfagyott gyermek című költeményeket. A hatás a közönségre folyton élénk, kellemes volt. Nem fáradt ki, sőt midőn Vörösmarti Madárhangok című költeményét elcsicseregte, még ugyanazt előadta német nyelven is, hogy legyen fogalmunk, minő képessége van megnyerni a magyar költészet számára a külföld rokonszenvét. Egy szó, mint száz, nem csodálkozom, hogy a németek bomlanak utána. A műsort Ábrányi Emil „Magyar nyelv“ című költeménye előadásával zárta be, a melylyel ismét elragadta hallgatóit.

A csendesülni nem akaró tapsviharral után meg a dalkör énekelt el egy másik karéneket, de én inkább szerettem volna, ha pár jó népdalt adott volna e helyett elé. Ugy is az ünnepelet művésznőért volt az, effélében pedig van része az idegenben is, de a magyar népdalt énekelni csak a magyarföldön tudják.

Másnap aztán etutazott körünkől. Tisztelői közül többen elkísérték a vasuti állomásra még egyszer tolmácsolták midnyájunk nevében, hogy adjon az ég neki erőt áldásos működéséhez, s hozza vissza minél előbb ismét körünkbe. Zénfalvy Sándor.

tesen értesít tudósítónk, de érdekesnek tartjuk felhozni itt is, hogy az új pénzintézet a kamat és kezelési költséget 8%-ban állapította meg, s ennek eredménye maig az, hogy a tordai Kisegitő-pénztár, Népbank és Ariésana szintén leszállította kamatlábját és kezelési költségét együttesen 8%-ra, a mit előre láthatólag a többi pénzintézetek is követni fognak.

A verseny áldásos volta tehát már éreztet; hatását.

K. Weress Sándor.

Az új pénzintézet alakuló gyűlése.

A vármegyei takarékpénztár ma alakult meg. Az alakuló közgyűlés a vármegyei ház kis termében d. e. 10 órakor vette kezdetét, a mikor a tekintélyes szép számmal megjelent részvényesek éljenzése mellett a közgyűlés vezetésére felkért elnök gróf Bethlen Bálint a közgyűlést megnyitván, felkérte alispán Sándor Jánost, hogy a pénztár létesítése érdekében történt mozzanatokról tegyen előterjesztést.

Az alispán erre részletes előterjesztést tett, rámutatván a már esmeretes legfőbb indokra, a mely az új pénztár létrehozását eszközölte; kijelentvén, hogy nyilvános aláírás elkerülésével az új pénzintézet alaptőkéje aláírva és a megfelelő százalék befizetve van.

Előterjesztette ezek után a részvényesek névsorát, a melyben tekintélyes részvényekkel szerepelnek a többek között gr. Bethlen Géza főispán, Sándor János alispán, gr. Bethlen Bálint, gr. Vass Albert, Szilvássy Béláné, Tisza István, br. Kemény Gézané, br. Kemény János, br. Radvánszky Béláné, gr. Béli Ákos, gr. Bethlen Sarolta, Felméri Lajos egyetemi tanár a Budapesti ipar és kereskedelmi bank, br. Kemény Pál, és a volt aranyosszék közbirtokossága stb.

Ezután egy három tagú bizottság lett kinevezve, hivatásul tüzetvén ki ennek az alapszabályzat szerinti 100 ezer frt alaptőkének aláírás útján biztosításáról és a befizetett százalék összeg mennyiségéről meggyőződést szerezni; ez a bizottság aztán rövid idő múlva jelentést is tett a melynek alapján elnök által konstatáltatott, hogy az alaptőke mind alá van írva és az eddig befizetett összeg 23 ezer frtot tesz. Ezen elnöki enunciació után az új vármegyei takarékpénztár megalakultnak mondatott ki.

Az új vármegyei takarékpénztár meg lévén alakulva, most az alapszabályok megállapítása következett, a mely kevés módosítással a javaslat értelmében lett elfogadva. Az alapszabály szerint a társaság alaptőkéje 100 ezer forint, mely teljesen befizetett névre szóló 1000 darab 100 frtos részvényekből áll, minél fogva minden egy részvény birtokos a társaság összes vagyonának egy ezred részében tulajdonosa. Az alapszabályzat az igazgatósági tagok számát kilencben, a felügyelő bizottsági tagok számát ötben állapítja meg, mindkét bizottság tagjai 3 évre választatván meg. Az alapszabály fontos intézkedéseket tartalmaz a takarékalap és a nyugdíj-alapok létesítésére vonatkozólag, az első alap létesítésével a pénzintézet eshetőlegesen veszteségei ellen nyervén fedezetet, a második alap létesítése pedig az intézeti tisztviselők jövőjére szolgálván. Megemlítem még az alapszabályzatból, hogy a pénzintézet fennállása 50 évre lett megszabva.

Az alapító tagok ajánlása folytán igazgatósági tagok a következők lettek: gr. Bethlen Géza főispán, mint elnök, Sándor János alispán, gr. Bethlen Bálint, Ugron Miklós, dr. Horváth Miklós, Bokros Elek az ipar és kereskedelmi bank képviselőjében, Mészáros István, Velits Ödön és Nagy Miklós.

A titkos szavazat útján megválasztott felügyelő bizottsági tagok lettek: Koós Elemér,

Betegh Ferencz, Simó Béla, br. Kemény Ákos, Dániel József.

Ezzel a tárgysorozat kiléven merítve, a közgyűlést elnök d. e. 12 órakor bezárta.

N. A.

H I R E K.

— **Mindazon elfizetőinket, kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, felhívjuk hátralékuk beküldésére, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen.**

A KIADÓ-HIVATAL.

— **Sándor János**, fiatal tetterős alispánunktól megválik megyénk. Örven detes előmenetel érte ugyanis derék alispánunkat főispánná való kinevezetése alkalmával; nem ugyan — mint előbb volt a hír — Hunyad megyében, hanem Kisküküllő megyében fogja a napokban e diszes állást elfoglalni. — Nekünk egyre megy, mindenképen fáj laljuk távozását egyfelől, de másfelől örömmel üdvözljük e méltó diszes állásban! szerencsét kívánunk s erőt a terhek elhordozására, melyek ifju vállai ra nehezednek.

— **Szántó Albert** kir. főmérnök a kereskedelmi miniszteriumba helyeztetett át, s állomását a napokban foglalja el. Egy rokonszenves képzett tiztviselőt veszünk benne eltávozásával. Utódja Perszina Alfréd kir. mérnök lesz.

— **Pályázat.** A tordai kir. pénzügyigazgatóságnál egy díjtalan számgyakornoki állás van üresedésben. Felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

— **Kinevezés.** Lokodi Géza m. ludasi kir. járásbírói aljegyző, a marosvásárhelyi kir. törvényszékhez jegyzővé neveztetett ki.

— **A szegénysorsu iskolásgyermekeket segélyező rongyos-egylet** válaszmánya folyó hó 2-án tartotta a téli gyűjtés előtti gyűlését. Simó Béla elnök, Kósa Sándor titkár, Volenszki Gyula gazdán kívül jelen voltak a következő val. tagok: Jeney pénzügyigazgató, Velits Ödön polgármester, Krémer György bányanagy, Duló egy. alelnök, Nagy Olivér, Varga Dénes, K. Weress Sándor. A gyűlés elhatározta, hogy előleges költségek czimén a várostól 100 frt 10 év a. törlesztendő, adómentes kölcsönt, avagy 100 frt ajándékot fog kérni. Az egyleti raktár az áll. polg. leányiskolában lesz, s a gazda a gyűjtéseket két hét leforgása alatt fogja eszközölni; 15.én a gyűjtött tárgyak már mind raktározva lesznek. A gyűjtés megelőzőleg a gazda az egyleti tagokat megfogja látogatni. Ez alkalommal felidézi a tagok becses emlékeztetése a felhívás, s az ismertetésében is már közölteket, melyszerint bármely csekélység az egyletnek adható. Ezuttal kitüzi, s mondja meg azon napot is, melyen az egylet szolgálja, a város által nagylelkűen felajánlt városi szekérral az azalatt összegyűjtött lomokért elfog jönni. A használató, kellőleg kijavított, általalakított ruhadarabok a karácsonyi ünnepek előtt fognak kiosztatni. A kiosztás eszközlése végett az egylet az iskolák gondnokságai, illetve iskola székekhez felszólítást fog küldeni négy szegény tanuló ajánlása végett. Ezekből fognak a legérdemesebbek segélyben részesíteni. A második gyűjtés tavasszal márczius, ápril hónapban lesz.

— **Értesítés.** Az iparos egylet egyes dalkarának 1. tagjait értesitem, hogy a rendes próbákat folyó hó 10-én (csütörtökön) megkezdem. A tanórák fél 8 órakor kezdődnek. Csákány Sándor karvezető.

— **Baleset** érte Jakab Gergely városi főkapitány unokáját, Nándort. Az oskola udvarán oly szerencsétlenül sikamodott meg, hogy lábaczomjában ketté tört. A beteg gyermeket dr. Szentkirályi Lajos gyógyítja, kinek reménye van a teljes felgyógyuláshoz.

— **Borsai Samu**, Erdélyi ev. ref. Chorálkönyvére az előfizetési határidő f. évi december hó 25-ig meghosszabbított. Előfizetési díj 2 frt.

— **Átjárók.** Lapunk nem mulasztja el, hogy felszólaljon, ha itt-ott a városi hatóság tán elnézne egyet-mást. Ezuttal dicsérettel kell konstatáljunk egy cselekményt, mely polgármesterunktől ered. Nagy a sár, s különösen akkor vesszük észre, midőn egy utczai átjáróhoz érünk. A város útkaparói szorgalmasan tisztítják az átjárókat, mi annival jobban esik. mert bizony-bizony e tekintetben nem vagyunk elkényeztetve.

— **A tordai korcsolyázó-egylet** mult vasárnapi közgyűlése tagok meg nem jelenése miatt elhalasztatván, ma vasárnap — decz. 6-án délelőtt 11 órakor tartatik meg a városház tanácstermében, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak. — A gyűlés, tekintet nélkül a tagok számára, megtartatik. — Az elnökség.

— **Öngyilkosság.** A lefolyt héten Novák Izák m. ludasi nagybirtokos öltözködés közben revolverrel agyonlötötte magát Közkezdességben álló népszerű ember volt. Maros-Ludason nagyon megérik hiányát. Sikertelen vállalkozások idézték elé végzetes tettét.

— **Némethi Lipót** volt városi rendőrbiztos hasonlólag revolverrel szakasztotta meg nyomoruságos élete folyását. A város közönsége csak közelebről szavazott meg részére 100 frtot. Ő ezt az összeget mérszégéti vállalatba fektette, de a felállított kementék egy szép reggel összeomlottak, s vele összeomlottak jövő reményei is. A lővés gyomrán találta, s még két nap kinlódott a kórházban. December 4-én temették el. Csáladot nem hagyott maga után.

— **Szaj- és körömfajás járvány** ütötte fel magát Egerbegyén is. A közigazgatás azonnal megtette intézkedését, a zárlatot elrendelte, s a jó egerbegyiek most szomoruan nézik a folyamatban levő tordai baromvásárt.

— **Hírek innen-onnan.** Az éhínség Oroszországban napról-napra több és több áldozatot szed. Az orosz czári pár holnap érkezik meg Krimből a fővárosba. Mindent az állomásokon, a melyeken az uralkodó vonata áthaladt, számtalan szegény gyűlt össze kérvényeikkel, melyekben segítségért esedeznek. — **A zágrabi kamara** azzal a kérelemmel fordult Baross ministerhez, hogy adassa ki a helység névtárt a szláv nemzetiségük kedvéért horvát nyelven is. — **Az új hercegprímás** a napokban vendége volt József főhercegnek Acsuthon — **Erzsébeth királyné** 400 frtot küldött tegnap Budapest szegényeinek. — **Henrik főherceg**, ő Felsege testvére nov. hó 30-án hunyt el nejevel együtt egy napon. Mindkettőnek tüdőgyulladás oltá ki életet. A nagy veszteséget számos barát mellett egyetlen leányuk Valdech bárónő gyászolja legjobban. — **Minister-váltás** vette kezdetét Romániában. Eddig él három minister: a belügy, hadügy és közmunkaügyi adták be lemondásukat. — **A kereskedelmi és vámszerződés** ma terveztek a külügyi hivatalban Németország és Belgium közt. — **Hunfalvy Pál** az érdemekben megőszült tudós, ki csak a minap ünnepelte meg 50 éves jubiliumát, mint az akadémia tagja, 4 óra múlva — utána — meghalt. — **A delegációban** a hadügyi költségvetés tárgyalásánál Beóthy Ákos nagyszabásu beszéd kíséretében indítványt nyújtott be, mely szerint 2 milliónál több előirányzat törlendő lett volna. Az indítványt, daczára az ellenzék hathatós támogatásának, leszavazták. — **Az ellenzék** a választásokra nagyban szervezgetik. Legutóbb is a nemzeti pártnak Miskolczon nagy gyűlése volt. Apponyi gróf is leutazott Bécsből, s nagy beszédet tartott. A függetlenségi párt is hatalmas felhívásban hívja fel híveit a szervezgetésre.

Szerkesztői üzenetek. R. G. Szabéd. Egy karácsonyi vers tán nem ártana?! Végh M. Brassó. Rég hallgatunk. J. Aladár. Abból a 2-ik kötetből nekünk is juthatna! Gazda. A multkorihöz képest nagy a haladás, de ezek sem válnak bé. Öntől jobbat várunk. F. Dezső. Az ígért költeményt várjuk. K. István. Irj öcsém, mert elég volt a hallgatás. Kr. Sándor jöni fog. V. Gy. At kell dolgozni, mert bármily szép kezektől jött is, de így nem mehet. Kiből lesz tábornok. Teljességgel nem válik bé. Kérünk alkalmasabb regényt. A többi kéziratokról közelebbi számunkban. Szerk.

Szemelvények madagaskári élményeimből.

Irta: Z. KISS ELEK.

III.

MAHAMBÓ.

Midőn testvérem lakására érkeztem, nagy csaté-patét hallok szobájából, s belépve egy Hóvát látok, ki éppen a testvérem órra alatt hudarászva beszél, rendkívül tüzelt valamiért. Azonnal galléron kaptam az ipsét, s kilóditottam az ajtón, hogy aig kapta meg az udvar homokját.

— Mit tettél! — kiált fel bátyám — ez a vám kapitány volt, s most örökös ellenséged lesz! Nem képzeled minő rako czátlan nép ez a Mahambói! . . .

— Már akár lesz ellenségem, akár nem, de nem nézhetem hideg vérrel, hogy ezen ember oly közel hadarásszan órrad alatt. — De hagyjuk ezt, mond hogy vagytok.

Erre Lajos is felelte a vámkapitányt s elkezdettünk csevegni a mult és jelenről. Helyzetével meg volt elégedve, egészségük helyre állott, s az tüzet is jól ment. De sok panasza volt a lakások ellen. Tudod — mondá — még hust sem akarnak adni, azt mondják vegyék majorságokat.

Megjegyzendő, hogy Madagaskárt a majorság is olcsó, alig 10 kr. darabja, de a ma-ha hust épen vesztegetik, — 10 kron egy nagy bélpecsenyét lehet venni.

— Hagyd el — mondám — holnap magam is elmegyek husért, s meglássuk megtagadják-e. Este kedélyesen vacsorálva, s már kibeszélve magunkat, elévettem hegedümet s elkezdtem játszani rajta. Testvérem szintén tud játszani, s ő is leporolta már rég sutra tett hegedűjét s duettezni kezdtünk.

Kevés idő múlva az egész falu népe háznuk körül báméskodott. Ilyet ők még még soha se hallottak; már pedig a málgás rendkívül szereti a zenét. Az egész falu rokonszenvét megnyertem . . .

Másnap reggel kimentem a faluba, s a bazárba érve kiválasztottam a legszebb bélpecsenyét s más darab húsokat s a cseléd kosarába tettem. A Hóva mészáros szónéklül nézte, s midőn kérdeztem: utin? két ujjával haját meghuzta homlokánál, a mi az alázatosság s köszönés jelzése, s azt mondotta: „kadó Ranga!“ Ez pedig azt teszi, hogy: ajándékban adom uram!

Ily kitüntetésre és meglepetésre nem számítottam, s emberemet jobban szemügyre véve, csodálkozva ismertem fel benne, tegnapi vámkapitányomat, kit testvéremtől kilöktem.

Elővettem tehát egy 20 krnyi értékű pénzdarabot, s azt kezébe adva ezt mondám: faj a no kadó, ez is ajándék. Emberem kezét nyujtott s megkötöttük a békét.

Haza érve bátyám nem tudta min csodálkozzan inkább, azon-e, hogy hust kaptam, vagy azon, hogy a vámkapitánnyal, ki egyike a legházsártosabb embereknek — megbékéltem.

— Nem is eszem én abból a húsból, — mondá testvérem — mert az biztosan meg van mérgezve.

Egy darabot azonnal a házi kutyának dobtam, s nem esvén semmi baja, délben jó izüin ettünk a kővér pecsenyéből.

— Hidj nekem Lajos, — mondám — e nép nem rossz, csak banni kell tudni velök. Ezek még a gyermekkor éltek, s ezért úgy kell velök szemben viselkedni, mint a gyermekekkel. Fogadni mernék, hogy e hirtelen kibékülést a tegnap estéli hegedülésnek köszönhetjük.

És igazom is volt, mert Madagaskárt létem alatt nevem Belukanga lett, a mi azt teszi; szépen zenélő. A vámkapitány pedig a sakér czimmal tisztelt meg, mi azt teszi: barátom, — mely kitüntetéssel szerfelett fukaron szoktak banni a Hóva főnemesek; Ráléfy ur pedig 12-ik rangú főnemes volt.

Délután Ráléfy s egy csoport Hóva jött hozzám, s egy fiatal ember bemutatva magát mint a kormányzó titkára, ennek nevében felkért, mennék a várba hegedümmel, mert a

kormányzó is játszik e hangszereken, s igen szeretne engemet is hallani mint játszom

Testvérem szerfelett elbámult a nagy kitüntetésen, s kérdésemre, biztatott: „Csak menj! hogy ne mennél! E kormányzó eddig engem még köszöntésre se méltatott, s a többi fehérek is úgy festik, hogy gyűlöli az Európaiakat . . . Ha meg nyernyéd tetszését, nekem is azonnal több becsületelem lenne.

Kicsiptem tehát magamat frakkosan s klakkosan, s a kormányzó hordszékébe ülve a várba mentünk.

A falun végig haladva, mindenki köszöntött, — velum! velum Belukanga! kiáltottak még a gyermekek is.

Mahambó közvetlenül a tenger parton fekszik, ettől egy kilométerre egy domb emelkedik, s ezen van a vár, mely egy kerek köépilet, hasonlít a hunyadmegyei Krivádia váromhoz.

Száz — egy néhány évvel ezelőtt, ezen vár volt gr. Benyovszky Móríc lakhelye, — e térség melyen áthaladtam volt, tanuja hősi halálának. Itt esett ő el a francia katonák golyójától,

— Megtudná-e mutatni nekem a gróf Benyovszky sirját? — kérdém minden bevezetés nélkül, a mellettem haladó kormányzói titkár.

— Oh! igen, — felelé, — ott ama erdőben van. holnap reggel oda mehetünk.

— Igen meg fogom köszönni . . .

— De hogyan jutott önnek eszébe a régi história

— Honfi társam volt Benyovszky.

— Mit teszen az kéiem?

— Hogy rokonom volt.

— Rokona! Az a Benyovszky a ki itt király volt, önnek rokona!.. Maladia! maladia! — kiálta a fitakon vívókra, s emberei mint a szél nyargaltak el mellettem.

Midőn a vár mellett elterülő szalmás épületekhez értem, a titkár úr már várt reám, s bevezetett egy nagy szobába, mely a tanács-terem volt. Itt bemutatott az alkormányzónak, ki szintén beszélt francziául, s bocsánatot kért, hogy a kormányzó még néhány perczig nem fogadhat.

Fél óra is eltelt a várakozásban, mi alatt az alkormányzó meglepő sok földrajzi és történelmi ismertetést eláruló beszélgetést folytatott velem. Végre a titkár ur átvezetett az udvaron, egy másik szalmás épületbe, mely előtt 30 főnyi katonaság állott, s közeledtemre a tornácban levő zenekar a Marseillesi kezdte játszani.

A kormányzó a küszöbön várt reám, s igen barátságosan fogadott, de francziául egy szót se tudván, nem beszélhettünk csak tolmács útján. Öltözetem nagyszerű volt! világos vadgalambszin nadrág, széles arany paszománttal; angol diplomatiái frakk, s fején francia lapos csákó, mely még I. Napoleon idejében készülhetett.

Ezért kelle fél óráig várakoznom; mert nem tudva, hogy én milyen nevezetes személyiség vagyok, csak pongyolában akart fogadni. De akár Benyovszkyval való rokonságom hírére, akár azért, mert én is frakkban jelentem meg, ő is kicsipte magát.

Hogy helyet foglaltunk a Thonet-féle nádszékeken, azonnal poharakat hoztak nagy ezüst tálcán, s a kormányzó teletöltve egyik kristály poharat veremuttal, azt a királynéra köszöntötte, mit mindenki felállva hallgatott végig.

Ezután előhozták hegedümet, s már Teneriffben megtanulván a málgás hymnust, erre kezdtem reá. Rögtön mindenki felállott megint s egész áhitattal hallgatták végig játékomat. Ezután a kormányzó hozzám jött, kezeimet megszorogattá s a királyné nevében megköszönte az üdvözlötet.

Ekkor rákezdtem egy ropogós helyre tyu-tyu csárdásra, s ebből mentem át az andalgóba. Kitünő Ámáti hegedüm sokat pótolta közepes játékomat, s így általános bámulás tárgya lettem. Majd a kormányzó vette kézbe hegedümet, s meglepő technikával játszott pár

málgás darabot, s közöttük a krakovián kát is

— Ez a gróf Benyovszky nótája lehetett, nem de?

— Kérdésemre az alkormányzó igenlőleg felelt; egyuttal megkérdezte minő rokonságban vagyok vele?

— Az én apám az ő apjának fia volt, — felelé . . .

— De, hiszen az igen közeli rokonság! s azonnal elmondotta a kormányzónak is, hogy apám fia volt apjának.

Nevettem magamban, e véletlenül költött atyafiságon, — de egész Madagaskárt létem alatt hasznát vettem ezen — csakis tréfából — költött ártatlan hazugságnak.

Nem sokára egy csoport fiatal nő is jött a terembe, s köztük a kormányzó neje, kik kölcsönös bemutatás után helyet foglalva, felkértek, hogy egy keringőt játszdjak.

A Cornevilli keringőt játszdtam el, mi köz-tetszést nyert. Ezután francia pezsgőt hoztak fel, s abból a fő-fő urakkal kocszintottam, majd a kormányzó is kihozatta hegedűjét, s duetteztünk . . . Így telt el az idő egész estig, a mikor katonaság és zene kíséret mellett lakásomra lettem szállítva.

Midőn elbeszéltem testvéremnek a fogadtatás részleteit, nagy öröme lett sikerem telett; s csakugyan, azután sokkal több tekintélye lett a faluban, de engemet mégis nagyobb tisztelettel köszöntöttek. Én vazáhá Beé voltam, t. i. olyan fehér, ki független, önálló. Testvérem azonban a Proptor ház ügynöke lévén, csak varáha Bitki, kicsiny fehér volt. Megszólításnál pedig mindig tompokolali czímet kaptam, a mi a nagyságos urnak felel meg, míg testvérem Ranga, vagy tekintetes czímet kapott.

Igy nagy uraságom mellett nem lakhattam testvéremmel, kinek csak két szobából álló lakása volt, s kiadó ház után néztem. Hamar sikerült is kapnom egy 4 szobás zsendelyfedelű házat, mely a rendőrfőnöké volt, s havonkinti egy piaszterért azonnal átadta.

Harmal nap nagy kíséret és muzsika szó mellett adta vissza látogatásomat a kormányzó, s azután minden naposak lettünk egymásnál.

Igy telt el egy hó, mely idő alatt bátyámmal folyton azon tanakodtunk, miként lehetne Reunianból elhozatni a szeszfőző készletemet. Végre kifőztünk egy tervet, s a Freaynetház Tamahávi ügynökének megbízást küldöttünk, hogy hozassa magához holmimat. Alibert úr szíves volt teljesíteni megbízásomat, s így május hó elején azon értesítést nyertem, hogy minde-nem Tanovába érkezett, s 1445 frank fuvar és szállítási díj befizetése mellett, bár mikor átvethetem.

E hír menykő csapásként sujtott le. A szállítás díjt Suczzig a G1byg társulatnak kifizettem, s az csak 115 frt volt; Suczzi pedig az egész utnak fele részét teszi: miként követhetnek tehát most hatszor annyit?!

E hír nagyon levert, e mellett ügyvédem-től sem kaptam levelet, végtelenül aggódtam, mi lett ott hagyott vagyonomból, s kis 3 éves fiacskámból! . . .

Elkedvetlenülésemkövetkezménye a hidegláz tett. Pedig már azt hittem, hogy ezzel is úgy leszek, mint a tengeri betegséggel, melyet soha se kaptam meg.

A láz nagy erővel támadott meg, másnap alig volt annyi erőm, hogy Lajoshoz lemenjek. Szerencsére el volt látva chininnel, s így adott át pár adagot; nehezebb volt egy kis bórt kaptunk, mert az egész faluban senki se árult. Végre a kormányzóhoz küldöttem, s ő azonnal adott 6 üveggel.

Igy ellátva mindennel, visszamentem lakásomra, s bevettem az orvosságokból, de bizon azért délután reámjött a második láz is. Még egy nap — gondolám — s vége utazásomnak!

(Folyt. következik.)

NYILTTÉR)

„Hirdetéseket“

olcsó árban vesz fel

AZ

„ARANYOSVIDÉK“

kiadóhivatala

Hiduteza 32. sz.

) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a

Sz. 7926.

1891. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Fertya Ilia végrehajtást szenvedő elleni 63 frt 17 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (az aljárakir. járásbíró) területén lévő Felső-Füle község határán fekvő, a felső-füle I, Rész 22. sz. tjkvbea A-1-19. rendsz. alatt foglalt ingatlanból Fertya Ilia megillető $\frac{1}{3}$ rész jutalékára az árverést 365 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi január 4-ik napján d. e. 9 órakor Felső-Füle község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan vételárának 10%-át vagyis 36 frt 50 kr. o. é. készpénzben, vagyis az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

leges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi szept. 17-én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.Sz. 6901.
1891. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hirsch Mórész végrehajthatónak, öz. Tunyogi Farkasné, szül. Bitai Poli végrehajtást szenvedő elleni 261 frt 40 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a tordai kir. járásbíró) területén lévő Torda város határán fekvő, a tordai 2346. sz. tjkvben A-2-3-4. rendsz. a. foglalt s öz. Tunyogi Farkasné sz. Bitai Poli tulajdonát képező ingatlanokra, még pedig: a 2. r. 7719 7720 7721 7722 8723/1 hrsz. 602 frtban, a 3. rend 1228. 1229. hrsz. számú belső házastelek 905 frtban és a 4. rend 7716. 7717/1. 7717/2. 7718. hrsz. számú szülő 286 frtban az árverést összesen 1703 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. február hó 26-ik napján d. e. 9 órakor ezen kir. törvényszék tkvi. irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 170 frt 30 kr. o. é. készpénzben, avagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi aug. hó 26-án.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.Sz. 6096.
1891. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Veisz Salamon végrehajthatónak, Deák Marina, Csenán Ilia és Moldován Pavel végrehajtást szenvedettek elleni 96 frt 20 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (a maros-ludasi kir. járásbíró) területén lévő Mező-Czikud határán fekvő a mező-czikudi 66. számú tjkvben A + 260. 261. 1032 1248. 1432. és 1678 hrsz. a. foglalt s Deák Mária tulajdonát képező ingatlanokra, a mező-czikudi 323. sz. tjkvben A + 1786 hrsz. a. foglalt és Csenán Ilia tulajdonát képező ingatlanra és a m.-czikudi 484 számú tjkvben A - 1019 hrsz. alatt foglalt s Moldován Pavel tulajdonát képező ingatlanra, még pedig a 260. 261. 261. 188 frt, 1032. hrsz. 23 frt, 1248. hrsz. 49 frt, 1332. hrsz. 28 frt és 1678 hrsz. 62 frt, összesen 350 frt; az 1786 hrsz. 161 frt és az 1019 hrsz. 24 frtban az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy afennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi január hó 25-ik napján d. e. 9 órakor Mező-Czikud község házáál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 3 frt. 16 forint 10 krajczár és 2 forint 40 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1891. évi július hó 2-án

A tordai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

HARMATH JOZSEF

könyv-, papirkereskedő- és könyvnyomdatulajdonos

TORDÁN.

Van szerencsém a t. cz. helybeli és vidéki vevőim szives figyelmébe ajánlani dúsan berendezett s mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Könyv- és Papirkereskedésemet,

a hol is mindennemű papir-, írószer-, iskolai-ellék-, tankönyvek és regények stb., a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

A midőn dúsan berendezett könyv- és papirkereskedésemet ajánlanám, megkívánom jegyezni, hogy felette nagy raktárt tartok körjegyzők, községi bírók, a közigazgatás, valamint a t. lelkesz urak részére szükséges

nyomtatványokból,

melyek kiállítás, csin és olcsóság tekintetében felülmulnak minden nyomtatvány raktárt

Olcsók és szép kiállításnak, miután szakértő művezető áll rendelkezésemre, saját könyvnyomdamban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Könyv- és papirkereskedésemmel kapcsolatban egy dúsan berendezett

DISZMUÁRU ÜZLETET

állítottam fel, melyet sok gonddal s nagy költséggel rendeztem be. Itt mindennemű és olcsóság tekintetében páratlan tárgyak állanak t. vevőim rendelkezésére.

Diszes albumok, szép kivitelű emléktárgyak, gyermekjátékok, óraláncok, zseb-, bankjegy és szivartárczák, TAX-zsebkések, szemüvegek, és számtalan sok szebbnél-szebb pipere-tárgyak.

Dús választék! — Olcsó határozott árak!

Üzletem harmadik osztályát képezi az általam POLLÁK T. cégtől átvett ujonnan berendezett, s a kor kívánalmainak teljesen megfelelő — a legmodernebb öntésű betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDA

a hol mindennemű tudományos mű, verses könyvek, iskolai értesítők, évi jelentések, zárszámadások, vámbárczák, meghívók, nász-, gyászjelentések, falragaszok, szóval: egy könyvnyomda keretébe tartozó bármilyen munka, csinos kivitelben, olcsó árak mellett elkészíttetik. Bátor vagyok felemlíteni, hogy könyvnyomdamban szakértő művezetőt alkalmaztam s nyomda-személyzetemet is aránylag megváltoztattam, s ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a felvállalt munkák pontosan és csinnal állítatnak ki, olcsóság tekintetében pedig versenyeznek minden ilyen vállalatra.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Csomagolás díjmentesen!

HARMATH JÓZSEF kiadó-nyomdatulajdonos

TORDÁN.

Már megjelent

„TORDAI KÉPES-NAPTÁR“

csinos kiállításban, élethű illusztrációkkal, s magvas beltartalommal.

Ara csak 25 kr.